

Les Bernardes

FONS D'ART

83-88

Les Bernardes

FONS D'ART

Edita: Casa Cultura Les Bernardes
Fotografies: Miquel Tostón
Lluís Busquets
Direcció i coordinació: M. Isabel Casal
Fotocomposició: Imatge i Lletra S.A.
Impressió: Dalmau Carles, Pla, S.A.
Dip. Leg.: GI 1300/89

Paper gentilesa de Salvador Torras Domènech S.A. Flaçà

Les exposicions

Un dels aspectes més representatius del moviment cultural actual són les exposicions plàstiques. No sols es porten a terme en els museus i les sales d'art, sinó que la inquietud d'algunes persones fa que en el seu restaurant, bar o botiga, organitzin de manera habitual algun tipus de mostra artística.

La gent hi va a visitar exposicions.

Els artistes volen mostrar la seva obra.

Quadres, escultures, dibuixos, ceràmica, fotografia, muntatges, col·leccions,... Presentacions molt variades entre si que ocupen espais i volums diversos, que ofereixen colors i ambients diferents que atrauen un tipus o altre de visitants.

Les exposicions en una sala tenen unes característiques pròpies: duren poc temps, ofereixen visions heterogènies, s'encadenen les unes a les altres, es complementen i es contradiuen, constueixen, en definitiva, un món viu, dissemblant i continuat.

A «Les Bernardes» hem muntat un llarg seguici d'exposicions. N'hi ha hagut de tot tipus i de tot tema. Algunes de grans obres i altres de grans esperances; d'institucionals i de privades; d'itinerants a nivell de país i de concebudes expressament per a la sala; de grans formats i de petits objectes; de sofisticades i de populars,... Cinc anys d'exposicions! Cinc anys d'inquietuds, de relacions, de projectes, de confiança, de problemes, de plaers visuals, d'amistat, d'entusiasme, de presses, de satisfaccions,... cinc anys dels quals en són una mostra aquesta exposició del Fons d'Art.

A tots els artistes que heu cregut en «Les Bernardes», moltes gràcies!

MARIA-ISABEL CASAL
Directora de «Les Bernardes»

83: ART, TAMBÉ HISTÒRIA

La Casa de Cultura «Les Bernardes», de Salt, és un centre viu, en plena activitat, i d'un abast comarcal o, almenys, supramunicipal. Això és evident. La seva línia d'actuació —acreditada dia a dia, a través de nombrosos cursos, vetllades, concerts i exposicions— ha evidenciat, en tot moment, una clara vocació d'arribar a tota la gent de l'entorn geogràfic i social, a partir, és clar, de la seva concreta ubicació i estret lligam a Salt.

Quan una Casa de Cultura té sobre les seves espatlles la pols d'un llarg camí recorregut, pot permetre's el luxe d'exposar el seu fons d'art, recollit peça a peça, amb paciència i constància de formigueta, exposició rera exposició. Una mostra, aquesta, que representa un ric i variat ventall de tècniques i estils, com un calidoscopi multicolor, per on podem veure la trajectòria del centre a través del temps.

L'exposició que ara es presenta a «Les Bernardes» és una mostra d'art, però és també, una mica, la història de la casa. Vuitanta-tres peces —pintura, escultura, ceràmica, vidre...— recollides des de l'any vuitanta-tres fins ara. Curiosa persistència d'una xifra, que esdevé simbòlica.

Una de les gràcies més abel·lidores d'una mostra artística és, precisament, la seva fugacitat, la seva segura desaparició a curt termini. Ara hi és, i d'aquí a uns dies, ja no hi serà. Cal doncs, afanyar-nos, per poder copsar els seus encants. Com es preguntava, dubitatiu, Baudelaire, en veure passar per carrer una bella desconeguda: «Fugitiva bellesa / que el meu esguard vas fer, sobtadament, renéixer, / ja no et veuré mai més, sinó en l'eternitat?».

Jo us recomanaria, per tant, deixar-vos caure un dia d'aquests per «Les Bernardes» i gaudir de la contemplació dels objectes d'art que allà s'hi exposen. En aquests jorns d'entrada d'estiu, quan els nostres camps vessen de pròdigues collites, l'antic convent de Salt ens mostra el seu graner curull, després de moltes anyades, després de molts jornals de treball.

No hi falteu.

JOSEP M. SALVATELLA i SUÑER
Ponent d'Ensenyament i Cultura
de la Diputació de Girona

Amb aquesta exposició es pretén posar de manifest el que han estat aquests cinc anys d'activitat de la institució cultural «Les Bernardes» en l'aspecte artístic.

De totes les perspectives a considerar, m'interessa destacar la semblança humana del fet. Aquí s'apleguen obres de gent consagrada per a qui exposar en «Les Bernardes» era un de tants successos, al qual segurament no donaven massa importància, però per a alguns era la primera vegada que donaven a conèixer les seves obres amb l'esperança que el «seu art» seria ben acollit i les seves il·lusions es tornarien realitat.

Seria interessant analitzar quina ha estat la trajectòria d'aquests debutants, quants han triomfat i han seguit exposant, per a quants aquella exposició fou una experiència sense continuïtat i per quins d'aquells fou una amarga desil·lusió.

La funció d'una casa de cultura ha de ser fer arribar al poble obres dels mestres, però també donar la mà als qui inicien les seves activitats en el món artístic, donar-los a conèixer i obrir-los la via cap a altres mitjans de difusió.

En aquest aspecte la casa de cultura Les Bernardes està complint plenament la seva funció i el que ara cal és ampliar les seves actuacions i fer-la arribar a tot l'àmbit comarcal.

CINC ANYS

Esteu, amics, davant d'una exposició que ens mostra vuitanta peces de vuitanta artistes distints, la qual cosa em suggereix que, a Les Bernardes, —sota la direcció inapreciable de Maria Isabel Casal i col·laboradors—, hi ha hagut un respecte exquisit per a totes les tendències conceptuals executades pels artistes de les nostres comarques. Ha estat una política eclèctica i lleugerament pragmàtica que, de ben segur, us haurà acontentat a tots aquells qui, dia rera dia, heu comprovat que en art tenen cabuda tots els mètodes expressius.

L'exposició donarà peu, així mateix, a repassar —ja— cinc anys d'història de Les Bernardes. I en reveure alguna de les obres exhibides reviscolareu moments, pensaments i històries personals. I és que la Cultura vol, inexcusablement, la simbiosi creador-públic. Les institucions, tot just, han de vetllar per agilitar i incrementar aquesta simbiosi. Per tant, s'escau l'eclecticisme operatiu més meticulós.

Hom pretén, amb aquesta exposició, interrelacionar públic i creadors, provocar reaccions de tota mena. El que és, en definitiva, comunicació: la missió cabdal de l'art.

JOAN SAQUÉS i ROCA
Coordinador de Cultura
de la Generalitat de Catalunya

FRUITS APLEGATS

«Les Bernardes» que, com entitat cultural va emergir de les il·lusions, l'entusiasme i la fe d'uns, mentre altres ho qualificaren de quelcom quimèric i fantasiós, amb passes petites si bé fermes, ha anat recorrent un camí de realitzacions, havent arribat a una consolidació reconeguda per tots.

Esforços encarrilats a uns determinats sectors de l'esperit, culturals, artístics i socials, amb realitats cara al sector humà que també ha correspost, en trobar-hi des del primer moment, resposta a les seves inquietuds.

Dintre aquesta barreja o conjunt d'activitats, l'art hi ha tingut un espai senyer, acollint seleccionades mostres per a ser presentades en periòdiques exposicions, on s'ha mostrat la mà esquerra i saber fer dels organitzadors que, a posta, han alternat amb les figures indiscutibles com Dalí, Cuixart, d'altres de gent que truca a aquesta porta dels temples de l'art, demanant mostrar-hi les seves primícies creatives. Enceten així, per a ells, un «currículum-vitae» de mostres que, qui sap on els portarà. Però sempre recordaran la casa i la gent que els va acollir, donant-los la confiança tan necessària en certs moments.

Uns i altres, consagrats i neòfits, i també aquells que ja començaren a caminar dins el món de l'art, han deixat en la seva estada a «Les Bernardes», una ofrena, una penyora de record, una mostra de les seves inquietuds artístiques. Un gra de sorra minúscul que, ajuntat amb els altres s'ha convertit en un pilonet ja de certa consideració.

Grans guardats acuradament fins ara que, conscients de la seva importància artística i humana, d'aportació a la petita història evolutiva de l'art a la casa, es decideixen mostrar-los conjuntament.

Cada peça ens recordarà una exposició, un nom, un conjunt i potser algun fet lligat a l'època i circumstàncies. I el conjunt d'elles, unes possibilitats d'enriquiment dels sentits de percepció de la bellesa o expressió artística.

Cada una d'elles ha comportat catàlegs, presentacions, conferències, comentaris, divulgació de tots els condicionaments relacionats amb l'art.

Ve ara la parada per analitzar i presentar el camí ja recorregut i els fruits collits. Però també un estímul per seguir caminant amb aquesta maduresa ja assolida, per continuar compartint amb tots la nova singladura.

Fins ara un exemple, una lliçó de com cal fer les coses, quan a l'entusiasme si sap afegir un criteri clar i de servei.

«Les Bernardes» ara ja són riques, estimades i respectades. Però no per allò que tenen, sinó per allò que han fet i com ho han fet. Compartint amb tots, fent possible aquesta divulgació de la cultura i l'art —recordem que a més hi ha hagut exposicions d'homenatge a en Josep Pla i d'altres—, amb tota la seva àmplia gamma. Respecte a una tasca,

que ha permès que passessin per la casa artistes de les més diverses tècniques i conceptes.

«La mà femenina de la seva Directora Maria Isabel Casal?» També. Però bàsicament la sensibilitat i visió per saber quin era el camí, rodejar-se de col·laboradors, i un tracte, un tracte amb els artistes i amb tota la gent que per un o altre motiu havia d'intervenir, sentit de l'estètica artística i condicionaments humans perquè tothom sentís la complaença de l'acolliment en tot moment.

MIQUEL GIL I BONANCIÀ
(periodista)

UNA COL·LECCIÓ

Si mirem l'origen de les grans col·leccions artístiques de la Història —dels assiris als romans, passant pel Renaixement i fins a Napoleó—, probable origen dels actuals honorables museus, veurem que, en la seva major part, és degut al botí de guerra i al pillatge. Europa, la vella dama pintada i més aviat poc digna, s'ha afartat —polidament o barroerament, tant se val—, de saquejar l'art antic, oriental, africà, amerindi o oceànic... Però aquesta dinàmica colonial també els estats poderosos, al si de la mateixa vella Europa, ho han aplicat a les nacions febles o sense estat: què hi fan, si no, els preuats relleus del Partenon —reclamats insistentment per l'estat grec— a Londres o, sense anar tan lluny, la significativa Dama d'Elx a Madrid? Les col·leccions, actualment, —sortosament, i és de suposar—, ja no es fan amb mètodes tan expeditius... Però els artistes adduirien, potser amb raó, que una mica més dels diners públics que manegen polítics i gestors culturals s'adreçarien millor a pagar les obres d'art —o, per què no, també a pagar crítics i historiadors pels seus treballs!—. Potser, ben mirat, de més subtil manera, podríem dir, com els clàssics, que no hi ha res de nou sota el sol.

Dit això, sempre és positiu i remarcable que una sala pública —com la Casa de Cultura de les Bernardes de Salt— pugui presentar la seva col·lecció d'art, producte d'un fons realitzat a partir de les exposicions que, al llarg d'aquests anys, s'hi han anat desenrotllant.

Aquesta col·lecció dona cos a un Fons d'Art que ens informa sobre diversos corrents estètics, procediments i llenguatges, a càrrec de creadors de Girona i de fora de Girona: el poble de Salt, per tant, s'enriqueix amb un patrimoni que fóra bo que originés un futur Museu d'Art Contemporani realitzat a partir d'aquestes i d'altres aportacions.

JAUME FÀBREGA
(Associació Internacional de Crítics d'Art)

EL PRINCIPI D'UNA PETITA HISTÒRIA

Els orígens d'aquest llibre arrenquen de molt temps endarrera. Em rondava pel cap des que vaig realitzar la meva primera exposició a la Sala de Cultura de les Bernardes de Salt. El seu contingut és una mostra dels artistes que hi hem exposat des de la seva obertura fins avui dia. A causa de l'interès que pot haver despertat el seu contingut permeteu-me comentar com es va començar a concebre.

Un cert dia de finals de l'estiu del 88 vaig fer una visita a la Isabel Casal, directora de la Sala de les Bernardes. Li vaig proposar la idea de recollir en un llibre l'obra artística exposada i, amb l'afabilitat que la caracteritza, va acollir la idea amb un veritable entusiasme i predisposició. Conscients de les dificultats amb què ens trobaríem, aquella mateixa tarda va quedar enllestit l'esborrany del que podria ésser el futur llibre.

Editar quelcom de qualitat amb un pressupost força ajustat és una tasca ben difícil. Després de diverses reunions periòdiques es va anar perfilant la idea inicial respecte al contingut i al disseny. Un any més tard, finalment, va estar tot enllestit per portar-ho a la impremta.

No voldria acabar sense agrair a totes les persones que ens han recolzat el seu interès per tirar endavant aquest projecte, tant als representants de les institucions com a tots i a cada un dels artistes. A tots ells voldria encoratjar-los a seguir treballant en el món de l'art amb el mateix esforç i constància que han vingut demostrant. I de forma molt especial al meu bon amic Lluís Busquets, que ha col·laborat en la fotografia de la portada, la qual cosa li va suposar diversos desplaçaments a Salt per tal d'aconseguir l'instant més adient i lliure de trànsit; a Josep Rafart, director de la fàbrica Salvador Torras Domènech de Flaçà, per facilitar-nos el paper; a Fina Alonso, mare dels nostres dos fills, companya inestimable en la meva vida i quefers artístics, sense el seu suport no podria dedicar-me al meravellós món de l'art; per últim a la Isabel Casal, per haver actuat com a veritable pal de paller. A tots ells les meves gràcies més afectuoses i el meu reconeixement més sincer.

UN PUNT DE PARTIDA

La ciència d'avui ens apropa cada dia més a l'origen dels temps. La meua obra pretén ésser un lleu reflex del primer dia de la Creació. Un cosmos recentment inaugurat, quan tota interpretació era possible. Les partícules còsmiques podien cristal·litzar-se en una rosa, en un ocell o en una estrella.

Faig habitar en els meus quadres formes flotants, feixos lluminosos, sagetes de foc, crepuscles infinits i negres eclipsis. La meua missió pot ésser la de transcriure o transmutar alguns elements vivents i donar-los un sentit particular.

A voltes descobreixo coses que ja existien però que havien passat desapercebudes a la meua mirada. Altres m'avanço a realitzar un món desconegut, però l'existència del qual em consta. Més d'una vegada he tingut la sorpresa de trobar, a la natura, còpies fidelíssimes dels meus quadres, cosa que no tindria cap explicació si l'art no portés un xic d'impuls diví.

El diàleg

La pintura és el llenguatge que hem elegit, des de fa temps, per expressar-nos i comunicar-nos. Hauria pogut dir les mateixes coses amb música, escrivint o, fins i tot, xiulant. Calia dedicar la mateixa atenció. Tot és qüestió d'estar atent a les meravelles —que encara en queden— de l'època que m'ha tocat viure.

Una tela en blanc pot suggerir molt. Voler afegir quelcom a aquesta superfície concreta, immaculada, és una operació arriscada. Un quadre s'acaba quan el diàleg amb el llenç ja no té més suggeriments.

Podríem asserenar la nostra consciència donant la raó a Malevitch o als llargs silencis del compositor John Cage.

Com a moment històric, és bo dir: «Visca el suprematisme!». Però és millor deixar-se conduir pel moviment dels astres.

El violoncel desbocat

Amb el violoncelista Miquel Pujol he fet algunes experiències. Hi ha un film de curt metratge, dirigit per Jordi Cadena, on ha quedat un testimoni d'aquesta col·laboració. Jo preparava una tela, la deixava ben humida d'aigua, hi assenyalava un pentagrama d'uns quinze o vint centímetres d'amplada, i començava a tacar-la amb colors ben diluïts. Donava a les màcules un moviment d'expansió que, vist per la cambra cinematogràfica, prenia efectes sorprenents per a nosaltres mateixos.

L'aspersió o esquitxada, feta amb colors, damunt les línies del pentagrama, em donava el resultat atzarós que Miquel Pujol havia d'interpretar, tenint sempre en compte el valor de les taques convertides en notes musicals, i el color, com a sentiment i inspiració. En Pujol es donava aleshores als seus jocs atrevits. Posava xicres de porcellana entre les cordes del seu violoncel, pinces d'estendre roba, deixava l'arquet de banda, i fregava el cordatge, amb pues, escarpadors, cadenes, collars i altres enfilalls o bé amb els dits àgils i nerviüts, desgratinyava, urpava, xarfava, esgarrapava les cordes i la caixa del violoncel, fent-lo gemegar amb un plany llarguíssim que semblava que mai no s'havia d'extingir. Era l'instrument qui acabava dominant l'interpret, era el violoncel qui s'havia desbocat.

El color dels sons

A «L'Espiritualitat de l'Art», Kandinski ens fa apropar, constantment, a la concordança entre els colors i els sons. Troba, fins i tot, una tonalitat per a cada instrument de música: el blau clar sembla la flauta i el blau fosc el violoncel...»

Violins, violes, violoncels i contrabaixos afaïçonen les faules pintades que ens ha deixat Marc Chagall com a heretatge il·lusionat. Els instruments solen aparèixer entre un clap celest dels blaus més atzurats. El meu pare que, com a bon poeta, es glatia pel dolç lament del violoncel: *Plora violoncel que la Divinitat t'escolta... té centenars de versos dedicats als seus records cel·lístics. Oh! les hores sublimes de Bach, de Haydn, de Schumann, de Dvorak, de Fauré...*

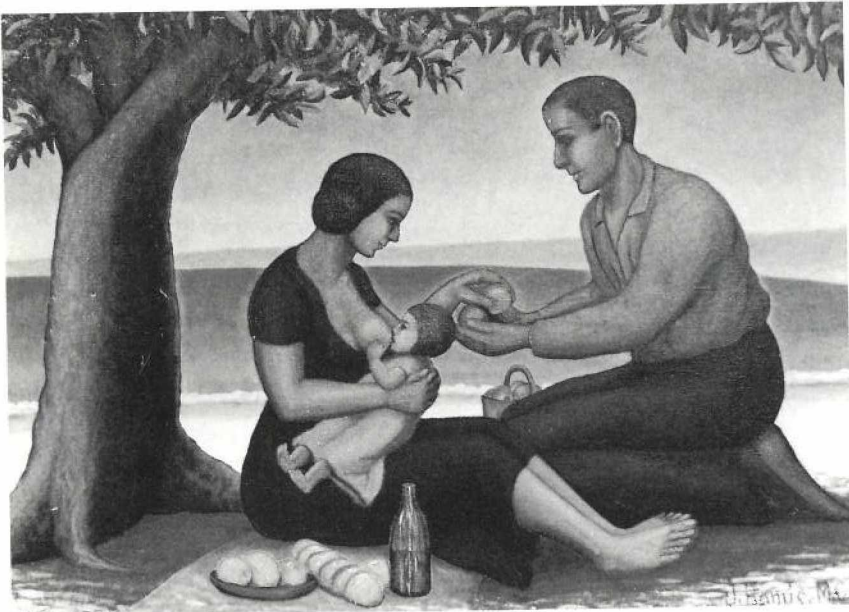
*El quàdruple cordatge! Com palpita el verb pres dins d'una ànima...
El blau violoncel, de cap al tard, obre un parèntesi a un diví reialme...*

En aquests versos, el violoncel, sempre de color blau, —com el seu ressò— es converteix en un element més de la natura, forma part de l'idealitzat paisatge dels melòmans.

Shakespeare jugant a pintor

Shakespeare tenia una visió global de la condició humana i de la utilització del llenguatge amb una dimensió que no s'ha pogut superar. Un dels seus perfilats sonets comença amb rims que semblen apel·lar la supremacia de la pintura: *El meu ull, jugant a pintor, ha dibuixat el rastre de la teva bellesa suprema al quadre del meu cor...*

CATÀLEG

JOSEP RAMIS. Juliol 83
Maternitat
Oli. 72 x 99 cms.

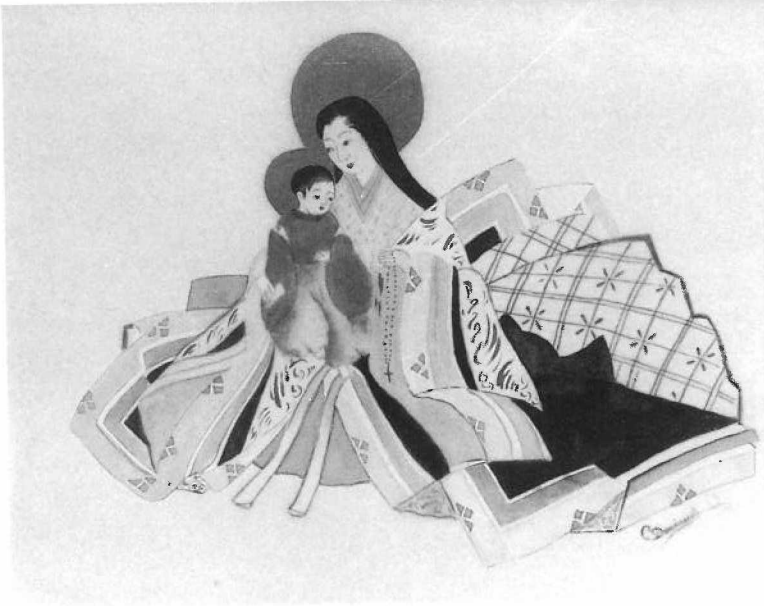
JOSEP PERPINYÀ I CITOLER. Març 84
Muntatge en blau
Mixta. 68 x 98 cms.

RAMON PRIOR I CANALES. Març 84
Les Bernardes
Aquarella. 45 x 60 cms.

JOAN RAMON CALVO. Abril 84
Mirant l'espai
Oli. 50 x 65 cms.

CONSOL DOMÈNECH. Abril 84
Verge i nen
Pintures sobre roba. 48 × 57 cms.

MARTA FONT I SOLER-MATAS.
Roses
Oli. 43 × 35 cms.

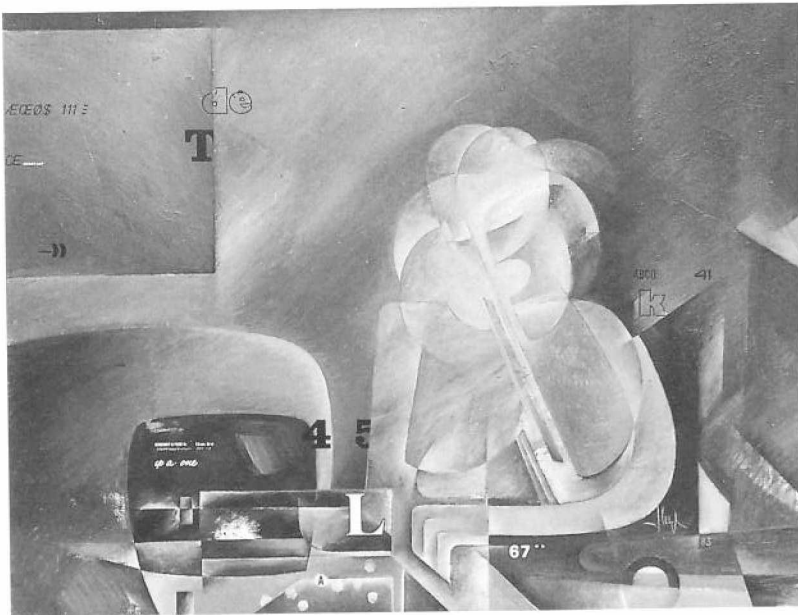
JOSEP CARRERAS CABALLÉ. Maig 84
Idoneo 2
Mixta. 100 x 65 cms.

JOAN GRANADOS LLIMONA. Maig 84
Noia al balancí
Carbó. 70 x 90 cms.

PERE SALLERAS. Juny 84
Girona vella
Oli. 60 x 73 cms.

PACO MORGADO HERNÁNDEZ. Juny 84
El despatx
Oli. 50 x 65 cms.

MARIA HEREU DE CURBET. Juliol 84
Síntesi de nena asseguda
Escultura fang amb peu fusta.

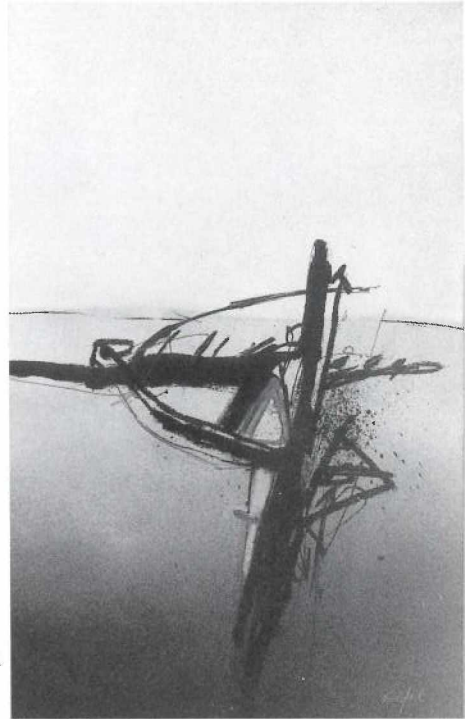
JOSEP Mª TORRENT BOSCH.
Florera
Oli. 61 x 50 cms.

ESTEVE CASELLAS. Setembre 84
Gerra, copa i àmfora
Ceràmica

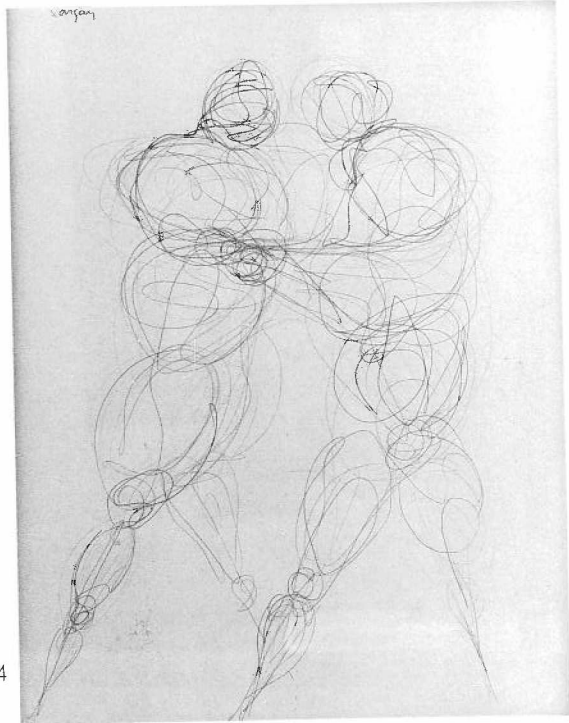
ANTONI BONADONA. Setembre 84
Nocturn «Les Bernardes»
Fotografia. 42 x 33 cms.

JORDI GISPERT. Setembre 84
Sense títol
Mixta. 58 x 48 cms.

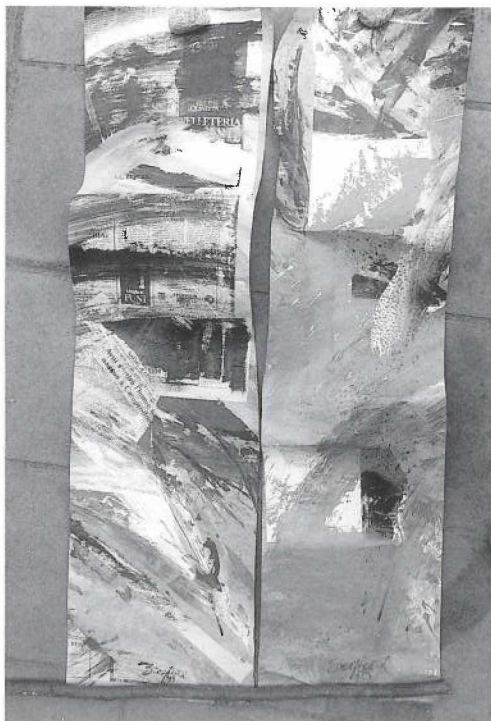
JOAN PUJOL I CARANDELL. Octubre 84
Bethoven
Carbó. 53 x 44 cms.

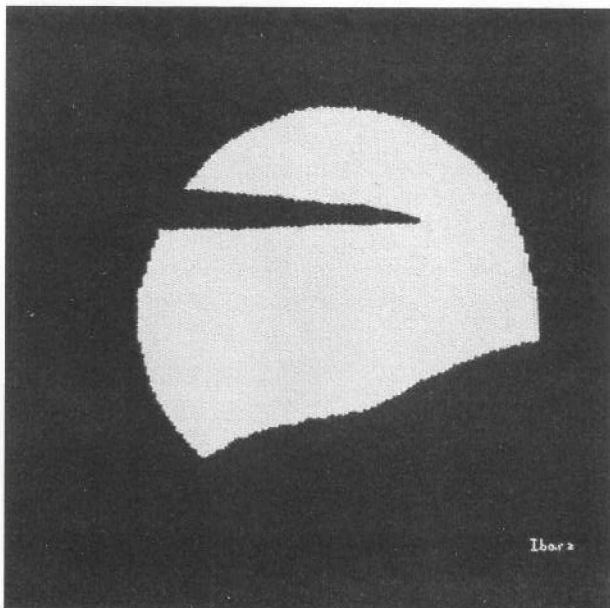
EMÍLIA XARGAY. Novembre 84
Arabesc
Llapis. 63 × 49 cms.

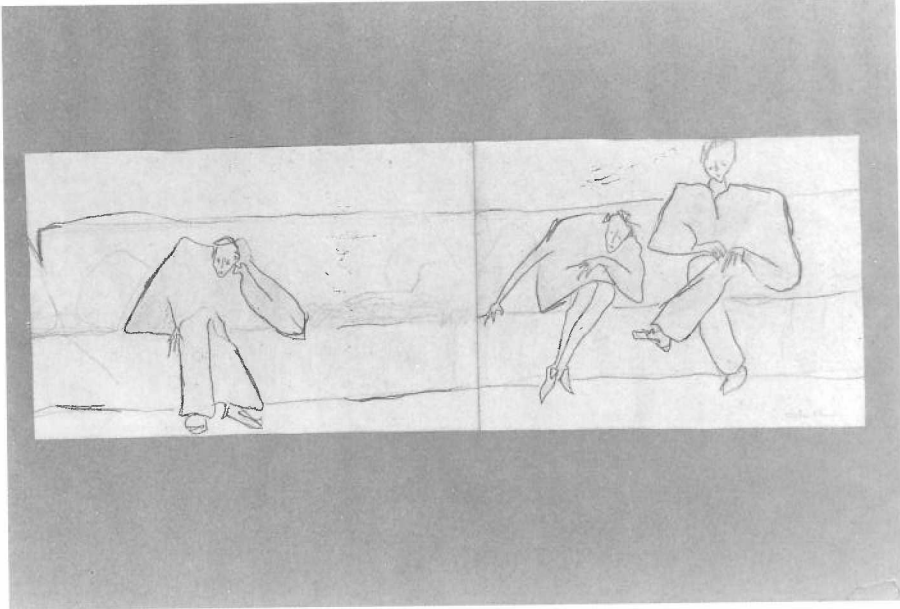
CARME MUÑOZ. Novembre 84
Cortines despatx secretaria
Brodad lagarterana

JOSEP PERPINYÀ I CITOLER. Novembre 84
Mar i espai blau paisatge imaginari
Mixta

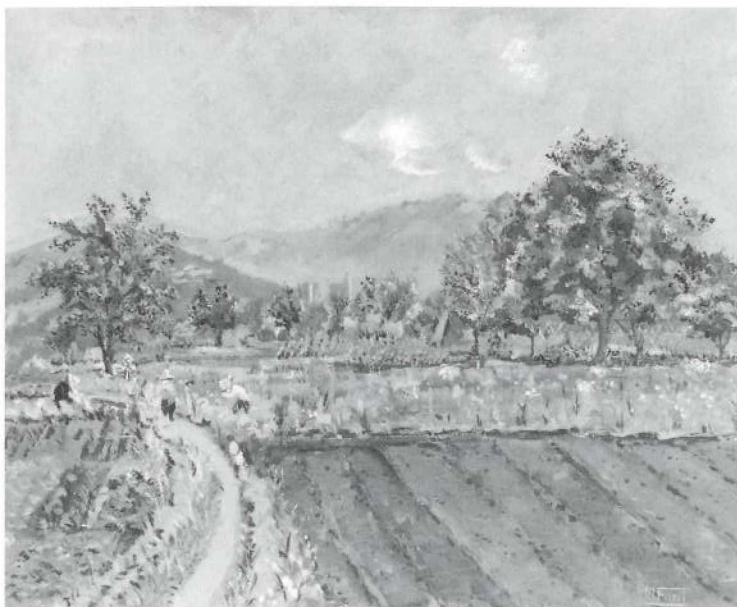
MERCÈ IBARZ. Desembre 84
Sol ixent
Tapís. 77 x 74 cms.

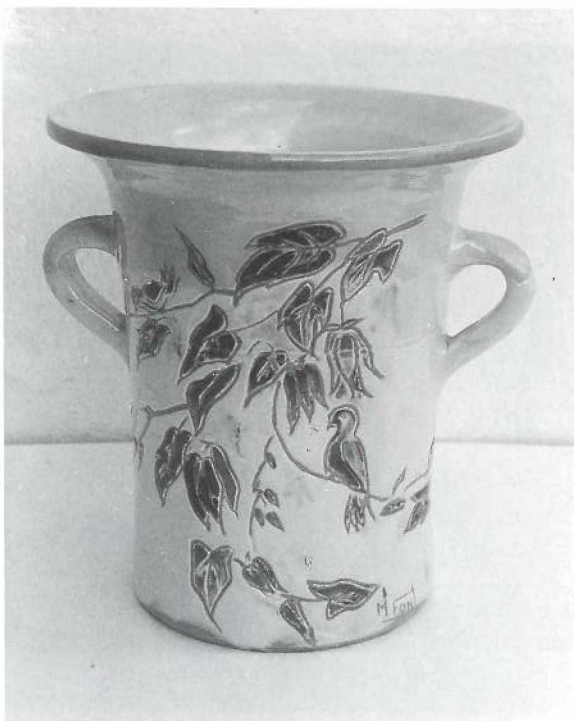
DOIORS PICAZO. Desembre 84
Al sofà
Llapis. 50 x 70 cms.

ANTONI BONADONA. Gener 85
Captard
Fotografia. 35 x 45 cms.

MARTA FONT I SOLER-MATAS. Gener 85
Hortes
Oli. 60 × 60 cms.

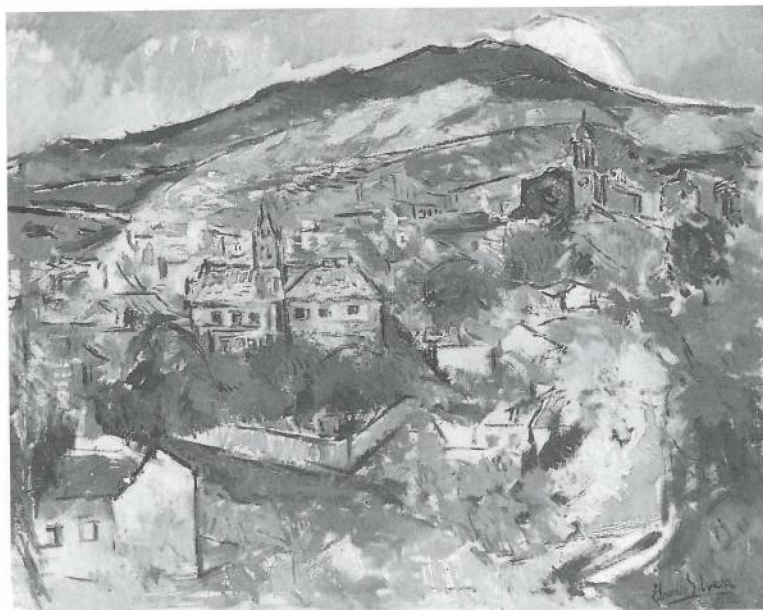
ALUMNES MARTA FONT. Gener 85
Paraigüer cilíndric ceràmica
Ceràmica

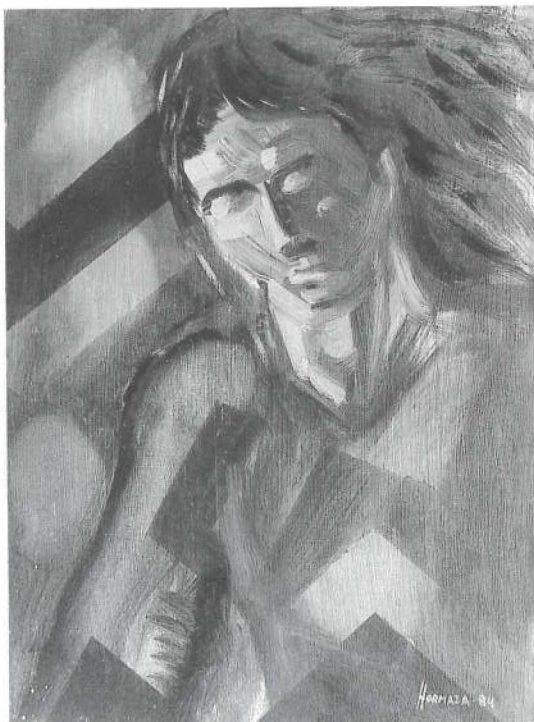
JOSEP MARTÍN ANTON. Gener 85
Paisatge gris
Aquarel·la. 68 × 54 cms.

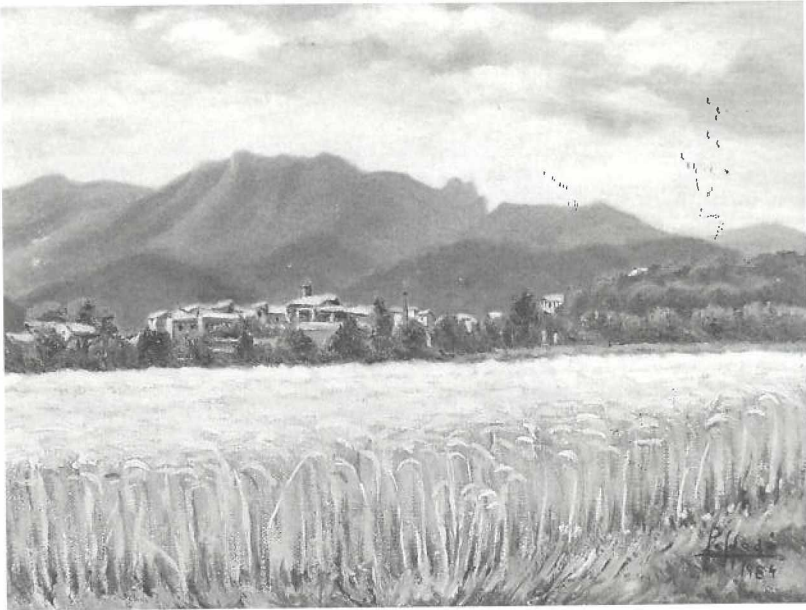
JOAQUIM SERRANO. Febrer 85
Met
Mixta. 88 × 61 cms.

CLAUDIO SILVEIRA SILVA. Febrer 85
Llança
Oli. 64 × 80 cms.

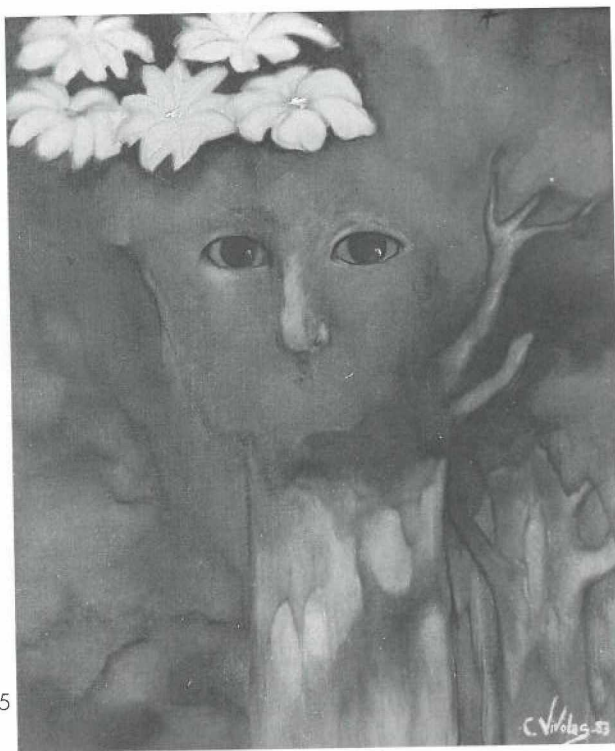
JOSEP Mª CANES GARCIA. Març 85
Licantropia
Oli i tinta en fusta. 45 × 33 cms.

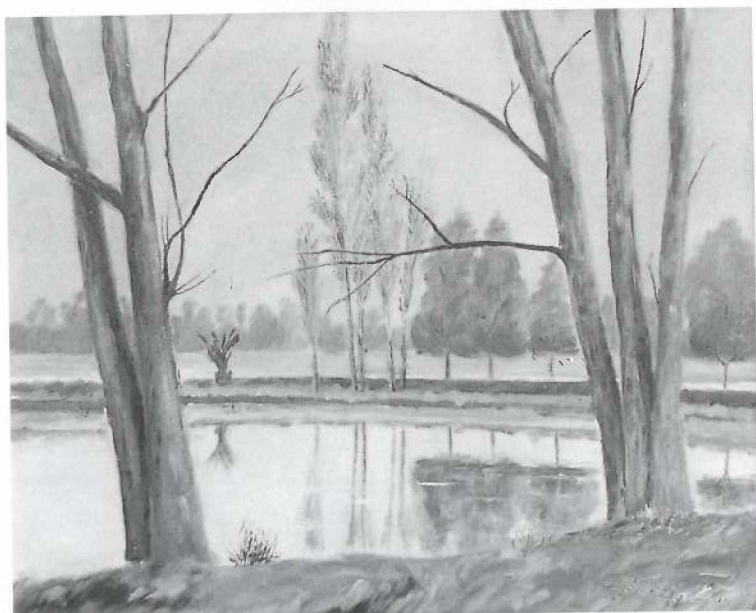
FRANCISCA LLADÓ. Març 85
Camp de blat
Oli. 46 x 38 cms.

MIQUEL PLANA. Abril 85
Paisatge
Litografia. 93 x 70 cms.

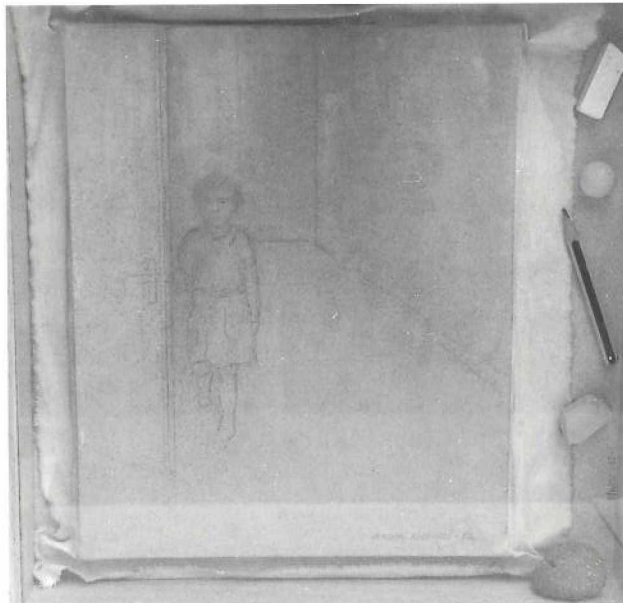
CONCEPCIÓ VIVOLES. Abril 85
Noia flor
Aquarella. 52 x 44 cms.

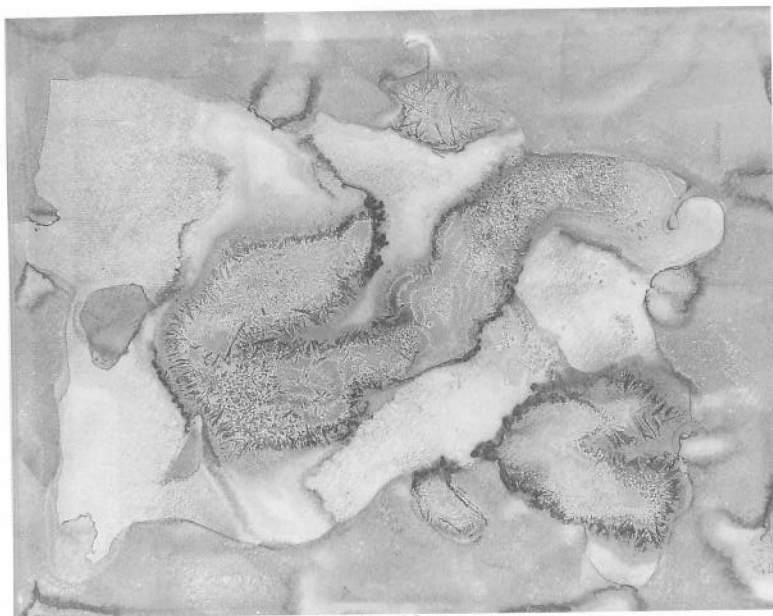
ANTONI GÓMEZ. Juny 85
Banyoles
Oli. 81 x 70 cms.

JOSEP MESTRES. Juny 85
Gerro negre ceràmica
Ceràmica

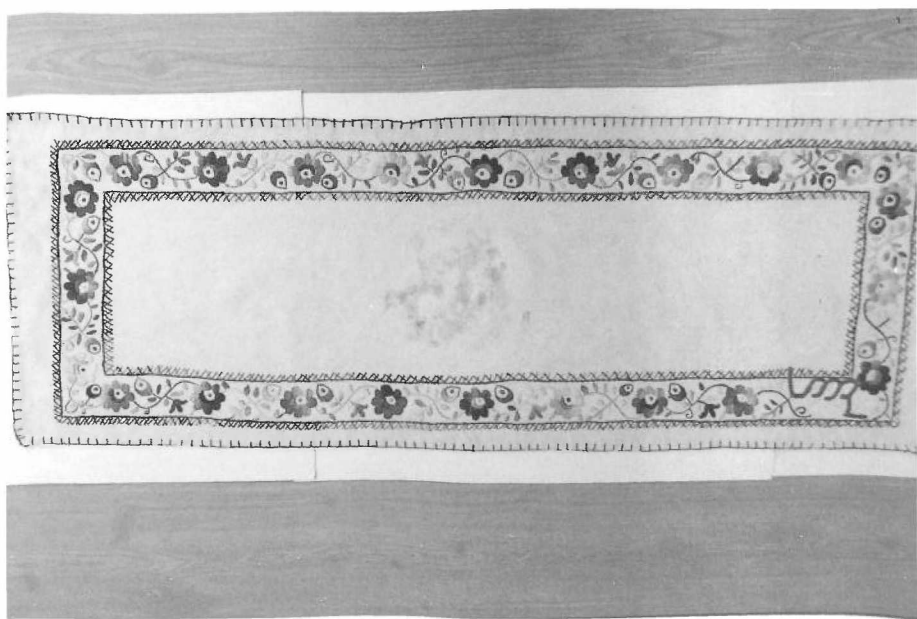
ANNA MANELLA /FERRAN MAESE. Juliol 85
Temps d'escola
Composició mixta. 35 x 35 cms.

ROSER SELLES VELLVE. Octubre 85
Brunilda
Mixta. 51 x 64 cms.

JOAN Mª PAU I NEGRE.
la mort et demana
Fotografia. 38 x 47 cms.

CARME MUÑOZ. Novembre 85
Sobre taula
Brodat lagarterana. 25 × 45 cms.

FIDEL BARCONS. Novembre 85
Sense títol
Oli. 89 × 117 cms.

RAMON M^o CARRERAS SAVALLS. Desembre 85
El Call de Girona
Punta seca. 56 × 41 cms.

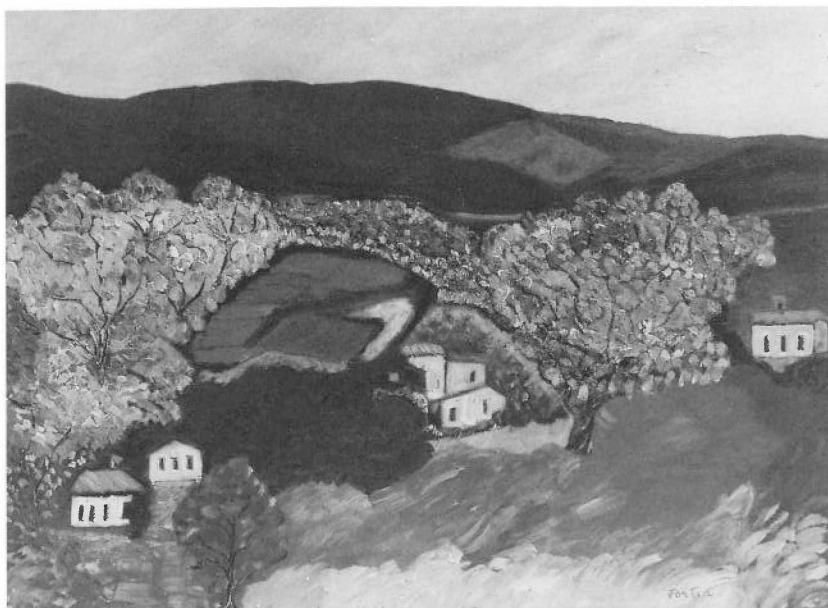
JORDI BOSCH «BARRACA». Desembre 85
Espais aturats
Mixta. 81 × 60 cms.

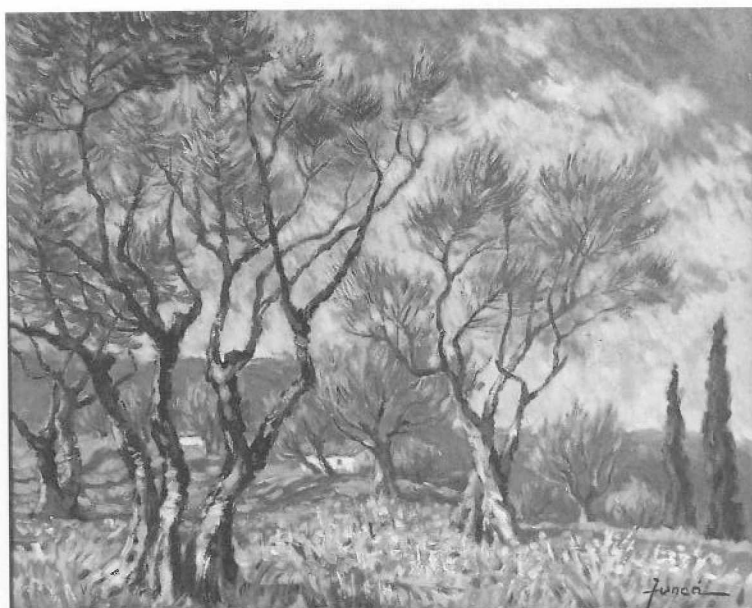
JAUME PROHENS. Gener 86
Rocam
Tècnica mixta

CARME VILLA. Gener 86
Figura en blau
Oli. 65 x 81 cms.

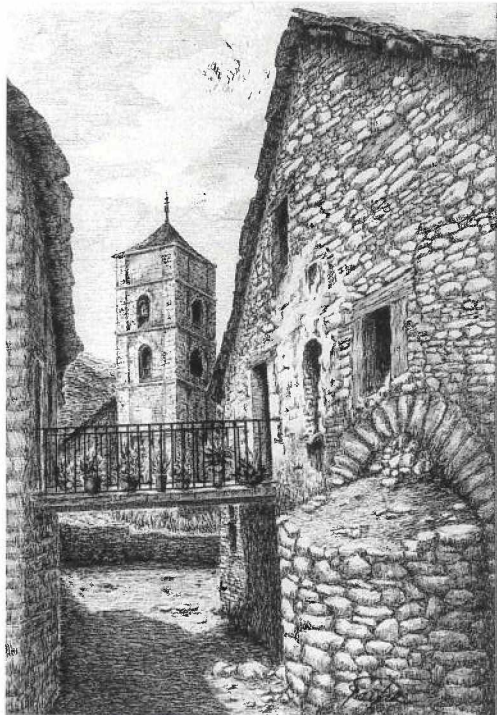
PILAR FORTIÀ. Gener 86
Paisatge
Oli. 54 x 73 cms.

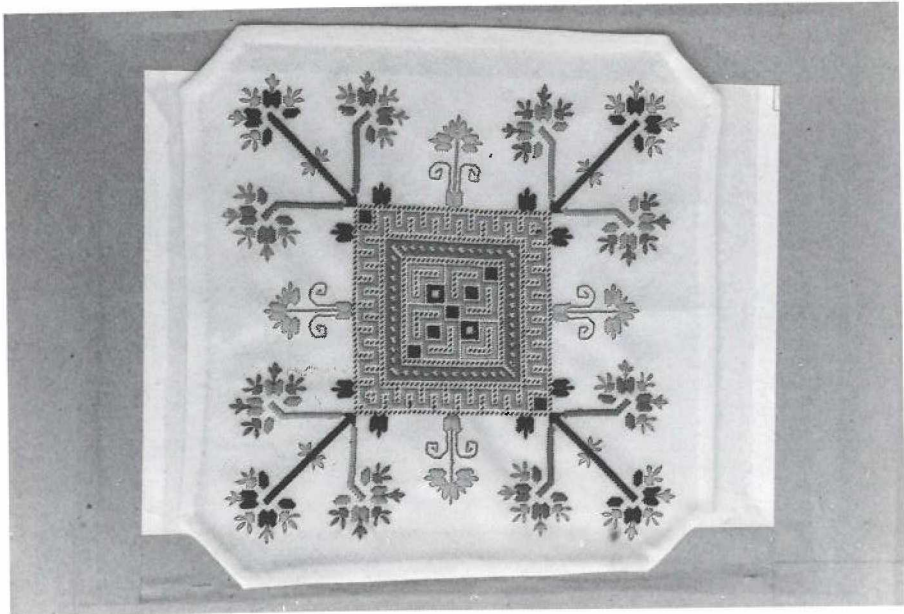
ESTEVE JUNCA. Març 86
Alzines
Oli. 46 x 55 cms.

Maria Roca

MARIA ROCA. Abril 1986
Técnica mixta sobre paper

SALVADOR FEIXAS. Abril 86
Vall de Bohí Església
Pluma. 63 x 49 cms.

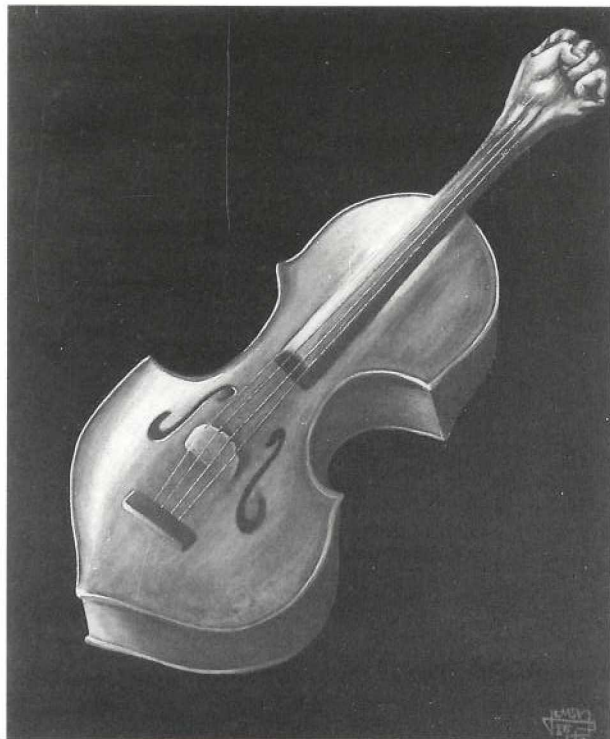
CARME MUÑOZ. Novembre 86
Quadrat
Brodat lagarterana

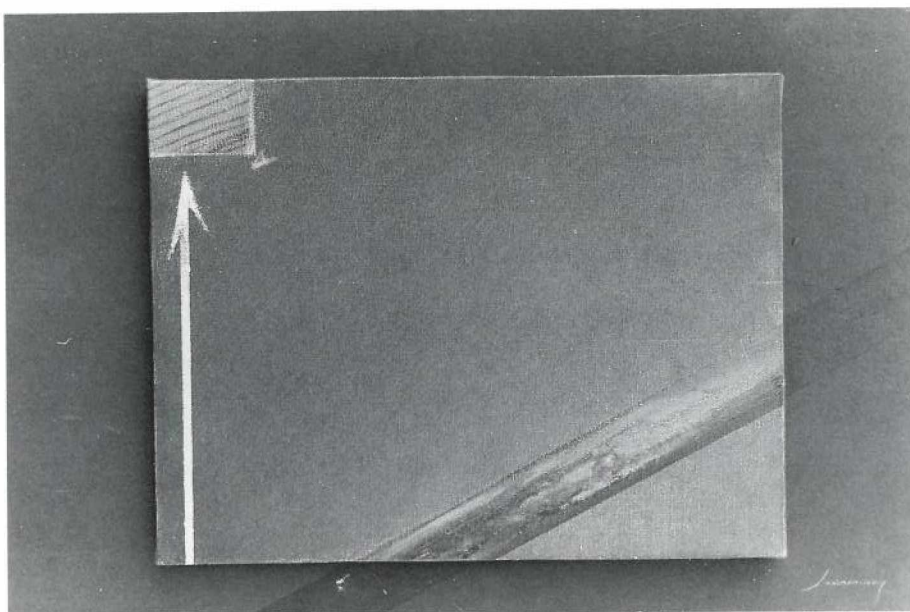
COLOMER MATAS. Novembre 86
Arbreda
Aquarelta. 64 x 48 cms.

JOAN JOSEP IGAZÀBAL. Gener 87
Platges de Lloret
Oli. 70 x 53 cms.

JOSEP MORENO. Gener 87
Metamorfosi de corda
Oli. 67 x 78 cms.

JOAN RAMON CALVO. Maig 87
Plantilla
Acrílic. 55 x 35 cms.

XARO CASTILLO / CARME MARCOS / ADELAIDA MURILLO. Maig 87
De l'encís i l'estranyesa
Llibre